

Złagodzą sankcje i odmrożono aktywa Iranu

25 listopada 2013

Iran wstrzymuje prace w zakresie wzbogacania uranu, natomiast kraje zachodnie łagodzą skierowane przeciwko temu krajowi sankcje. Takie porozumienie zawarł Teheran z sześcioma międzynarodowymi mediatorami w trakcie negocjacji w sprawie programu jądrowego Iranu w Szwajcarii. Pomimo faktu, że żadna ostateczna decyzja nie została podjęta, ponieważ porozumienie obejmuje okres najbliższych sześciu miesięcy, eksperci są zdania, że wyniki negocjacji w Genewie mają historyczne znaczenie.

Zgodnie z osiągniętym porozumieniem, Teheran na pół roku wstrzymuje realizację programu jądrowego. Działające centryfugi zostaną wyłączone, a nowe moce nie będą montowane. Zasoby uranu wzbogaconego do 20 procent zostaną zlikwidowane. Inspektorzy z Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej uzyskają dostęp do wszystkich irańskich obiektów jądrowych. W odpowiedzi na to Stany Zjednoczone i Unia Europejska znacznie złagodzą obowiązujące wobec Iranu sankcje. Między innymi, Teheran uzyska dostęp do zamrożonych uprzednio aktywów – 4,2 miliarda dolarów. Przez cały ten czas prowadzone będą negocjacje między Iranem a sześcioma międzynarodowymi mediatorami – podkreśla ekspert do spraw Azji Środkowej i Bliskiego Wschodu Siemion Bagdasarow. „Termin 6 miesięcy, w trakcie którego społeczność międzynarodowa, a w pierwszej kolejności państwa należące do grupy sześciu międzynarodowych mediatorów, mają przekonać się co do autentyczności gotowości Iranu do wykonania wziętych na siebie zobowiązań, jest nie przypadkowy. Chodzi o to, że wewnątrz Iranu istnieje silna opozycja wobec wszelkich podobnych decyzji, osiąganych w trakcie negocjacji. Należy do nich kierownictwo Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej i w ogóle wszystkie resorty siłowe. To po pierwsze, po drugie trzeba powiedzieć wprost, że

w ciągu tych sześciu miesięcy Izrael i Arabia Saudyjska będą robiły wszystko, co w ich mocy, w celu poddania w wątpliwość szczerości wdrożenia przez Iran zobowiązań. Te państwa nie są bowiem zainteresowane w doprowadzeniu do zbliżania Zachodu z Iranem.”

Władze Stanów Zjednoczonych rozmroziły irańskie aktywa w wysokości 8 miliardów dolarów po osiągnięciu porozumienia w Genewie w sprawie programu jądrowego – poinformowała irańska agencja IRNA, powołując się na oświadczenie byłego szefa Izby Handlowo-Przemysłowej Iranu Alinaqi Khamoushi. Rozwiązanie kwestii jądrowej „pozwoli na stopniowe polepszenie stosunków handlowych Iranu z europejskimi krajami, a nawet ze Stanami Zjednoczonymi” – powiedział Khamoushi. Wcześniej sekretarz stanu USA John Kerry, mówiąc o irańskich aktywach w zachodnich bankach, poinformował, że porozumienie przewiduje rozmrożenie 4,2 miliarda dolarów.

Izrael potępił porozumienie w sprawie irańskiego programu jądrowego, które zostało osiągnięte podczas rozmów w Genewie. „Izrael nie może przyłączyć się do ogólnej radości, wywołanej kłamstwem i oszukiwaniem samych siebie” – czytamy w oświadczeniu ministra wywiadu Yuwała Steinitza. „To jest złe porozumienie, które utrudnia poszukiwanie możliwego do przyjęcia rozwiązania w przyszłości. Podobne nieudane porozumienie zawarto z Koreą Północną, obecne ustalenia mogą w rzeczywistości przybliżyć Iran do wejścia w posiadanie broni jądrowej” – powiedział Steinitz.

Premier Izraela Benjamin Netanjahu nazwał porozumienie genewskie w sprawie uregulowania irańskiego programu jądrowego „historycznym błędem”. „Świat staje się coraz bardziej przerażającym miejscem, ponieważ najbardziej niebezpieczny reżim na naszej planecie podejmuje działania zmierzające do uzyskania najniebezpieczniejszej na świecie broni” – powiedział premier Izraela. Netanjahu wezwał „wielkie mocarstwa” do „nie osłabiania presji na Iran, dopóki całkowicie nie zrezygnuje on z produkcji paliwa jądrowego i

nie zdemontuje stosownej infrastruktury”.

Zaniepokojenie Izraela i Arabii Saudyjskiej nie jest całkowicie pozbawione podstaw. W regionie powstaje sytuacja, w której dla Waszyngtonu i Unii Europejskiej utrzymywanie z Teheranem chociażby roboczych stosunków jest o wiele korzystniejsze. Z kolei sankcje zachodnie znacznie osłabiły irańską gospodarkę. Jest to odpowiednia chwila, aby dojść do porozumienia – uważa ekspert, orientalista z Instytutu Strategicznych Ocen i Analizy Siergiej Demidenko. „W interesie Iranu leży jak najszybsze zniesienie sankcji w celu poprawy całokształtu sytuacji gospodarczej w kraju i przyciągnięcia dodatkowych inwestycji. Podstawowym celem, do którego dąży nowy prezydent Iranu Rouhani, jest stabilizacja gospodarki. Dlatego właśnie Teheran zdecydował się na ustępstwa. Nie małą rolę odegrało także pogorszenie się stosunków między Stanami Zjednoczonymi a ich sojusznikami w regionie Zatoki Perskiej. Jak mi się wydaje, Arabia Saudyjska i Katar rozzuchwaliły się nadmiernie. Waszyngton w zasadzie daje do zrozumienia swoim sojusznikom, że w pełni może zrewidować priorytety i zmienić kierunek swej polityki na kontakty z państwem, które jest regionalnym oponentem Arabii Saudyjskiej i Kataru. Sprawa posiada aspekt zarówno polityczny, jak i gospodarczy.”

Tymczasem uczestnicy negocjacji w Genewie wolą w inny sposób interpretować ich wyniki.

Osiągnięcie porozumienia w sprawie irańskiego programu jądrowego pozytywnie wpłynie na rozwój sytuacji międzynarodowej – powiedział prezydent Rosji Władimir Putin. „Porozumienie genewskie osiągnięto dzięki konstruktywnemu podejściu władz krajów „szóstki”, Iranu i przedstawicieli struktur Unii Europejskiej. To porozumienie stanowi zbalansowany wykaz środków i, niewątpliwie, wywrze pozytywny wpływ na rozwój sytuacji międzynarodowej, zwłaszcza na Bliskim Wschodzie” – cytuje słowa prezydenta biuro prasowe Kremla. Zdaniem Putina, dokonano przełomu, „ale to dopiero pierwszy krok na długiej i trudnej drodze”.

Możliwości MAEA, dotyczące kontrolowania irańskiego programu jądrowego, znacznie się zwiększyły. Pojawiło się przekonanie, że Iran będzie z własnej woli współpracował z agencją – powiedział minister spraw zagranicznych Rosji Siergiej Ławrow. Zgodnie ze słowami ministra Iran zgodził się na cały szereg dodatkowych środków, które zmniejszają ryzyko rozprzestrzeniania broni masowego rażenia. „Myślę, że w wyniku końcowym, to będzie wygrana nas wszystkich” – powiedział Siergiej Ławrow.

Zdaniem MSZ Federacji Rosyjskiej, porozumienie między Iranem a sześcioma międzynarodowymi mediatorami jest oznaką uznania bezwzględnego prawa Teheranu do rozwijania pokojowego atomu pod ścisłą międzynarodową kontrolą. Wspólnymi wysiłkami strony potrafiły rozstrzygnąć jeden z najważniejszych problemów polityki światowej – stwierdzono w rosyjskim resorcie polityki zagranicznej.

Sekretarz stanu Stanów Zjednoczonych John Kerry oświadczył, że porozumienie nie przewiduje wzbogacania uranu przez Iran i w przyszłości będzie ono możliwe „tylko w drodze wzajemnego porozumienia” ze społecznością międzynarodową.

Równocześnie sekretarz stanu USA John Kerry podkreślił, że osiągnięcie porozumienia umożliwiły sztywne sankcje gospodarcze wobec Iranu, przy czym porozumienie nie uwzględnia prawa Teheranu do wzbogacania uranu.

Szef MSZ Iranu Javad Zarif upatruje w wynikach negocjacji „możliwość uzyskania nowych perspektyw na gruncie poszanowania praw narodu irańskiego, perspektyw wyeliminowania wszystkich wątpliwości co do pokojowego charakteru irańskiego programu jądrowego”.

Iran będzie mógł wznowić wzbogacanie uranu na ostatnim etapie realizacji osiągniętego w Genewie z szóstką międzynarodowych pośredników porozumienia – powiedział szef MSZ Iranu Mohammad Javad Zarif.

Ze swej strony irańskie media poinformowały, że na podstawie rozmów zostało „uznane prawo Iranu do wzbogacania uranu”. Nie podano, czy zostało ono ujęte w tekście porozumienia.

Sekretarz generalny ONZ Ban Ki-moon wyraził nadzieję na to, że to porozumienie legnie u podstaw porozumienia o historycznym znaczeniu dla Bliskiego Wschodu. Pogratiulował on negocjatorom postępów i wezwał do dalszego wykorzystania tego sukcesu.

Kongres Stanów Zjednoczonych nie pozwoli na to, żeby tymczasowe porozumienie, które zostało osiągnięte podczas rozmów sześciu międzynarodowych negocjatorów i Iranu w sprawie programu jądrowego, stało się ostatecznym porozumieniem – powiedział senator, Demokrata Ben Cardin. Senator, występując na antenie stacji telewizyjnej „Fox News”, powiedział, że porozumienie powinno mieć bardziej ostry charakter. „Umowa przejściowa jest nie do zaakceptowania ani przez Kongres, ani przez Amerykanów. Mam nadzieję, że również dla społeczności międzynarodowej. Nie przyjmujemy jej i nie pozwolimy, żeby stał się ona ostatecznym porozumieniem” – powiedział Cardin.

Negocjacje w sprawie irańskiego problemu jądrowego rozpoczęły się w Genewie we środę, 20 listopada. W ciągu dwóch ostatnich tygodni było to już drugie spotkanie przedstawicieli stałych członków Rady Bezpieczeństwa ONZ – Rosji, Chin, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Francji i Niemiec z ministrem spraw zagranicznych Iranu. Po pierwszym spotkaniu szef dyplomacji irańskiej oświadczył, że strony straciły zaufanie do siebie. Jednak prace kontynuowano. Nowa runda negocjacji została niespodziewanie przedłużona. W piątek do Genewy zjechali się wszyscy szefowie resortów polityki zagranicznej sześciu państw-mediatorów. Wiadomość o osiągnięciu historycznego porozumienia pojawiła się w nocy z soboty na niedzielę.

Stany Zjednoczone i Iran prowadziły tajne dwustronne rozmowy, które przyczyniły się do zawarcia porozumienia w sprawie irańskiego programu jądrowego – poinformowała agencja Reuters

powołując się na wysoko postawionego przedstawiciela amerykańskich władz. Zdaniem źródła rozmowy odbywały się równolegle z konsultacjami w ramach „szóstki”. Podczas dwustronnych spotkań opracowywano pomysły, które potem przedstawiano podczas ogólnych rozmów. Dwustronne konsultacje odbywały się we wrześniu, październiku i listopadzie.

Autorzy: Natalia Kowalenko (akapity 1, 2, 6, 10, 11, 13, 16, 18), Głos Rosji (3-5, 7-9, 12, 14, 15, 17, 19)

Źródło: [Głos Rosji](#)

Kompilacja 9 wiadomości na potrzeby „Wolnych Mediów”